

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
Кафедра корейської і японської філології

Курсова робота

З японської філології

на тему:

ГРАМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЧАСТКИ の
В ЯПОНСЬКІЙ МОВІ

Студентки групи Яп05-21

Факультету східної і слов'янської філології

денної форми здобуття освіти

Освітньої програми: Японська мова і література

та переклад, західноєвропейська мова

Спеціальності 035 Філологія

Спеціалізації 035.069 Східні мови та літератури

(переклад включно), перша японська

Коваленко Анастасії Олегівни

Науковий керівник:

д. філ. н., доц. Платовська Олена Володимирівна

Національна шкала ____

Кількість балів ____

Оцінка ЄКТС ____

Київ -2024

ЗМІСТ

Вступ.....	Ошибка! Закладка не определена.
Розділ 1. Граматичні функції частки ㊦	6
1.1 Використання частки ㊦ для позначення приналежності.....	6
1.2 Частка ㊦ як показник присвійності.....	9
1.3 Застосування частки ㊦ у вказівних конструкціях.....	11
1.4 Функції частки ㊦ в номінальній групі	12
Розділ 2. Синтаксичні функції частки ㊦ в японській мові	14
2.1 Використання частки ㊦ для вираження суб'єкта.....	14
2.2 Частка ㊦ у конструкціях із прямим і непрямим додатком.....	15
2.3 Функція частки ㊦ як показника часу, місця та способу дії.....	18
Розділ 3. Стилiстичне використання частки ㊦ в японській мові	21
3.1 Використання частки ㊦ у формальній мові.....	21
3.2 Частка ㊦ у неофіційних текстах та розмовному мовленні	23
3.3 Експресивні та емоційні відтінки, що надаються часткою ㊦.....	24
АННОТАЦІЯ.....	26
Висновки	28
Список використаної літератури	29

ВСТУП

У сучасному японознавстві частки відіграють значну, якщо майже не ключову роль у структурі речень та вираженні значень. Частки становлять собою невід'ємну частину японської мови та граматики, вносячи у розмовну мову виразність, контекст та точність значення. Ролі і функції часток мають багато аспектів, включаючи в себе звертання, вираження емоцій та підкреслення тону. Без виключень кожна частка японської мови має своє важливе значення, але у цій курсовій роботі ми зупинимось саме на *の* (но).

Частка *の* в японській мові викликає до себе неабиякий інтерес з боку дослідників та тих, хто просто вивчає дану мову, так як являє собою цікаву та важливу граматичну особливість. По-перше, ця частка має широкий спектр використання та відіграє неабияку роль у структурі речення, у вираженні зв'язків між словами у складних конструкціях та у вираженні властивостей та відношень між різними елементами мови. Частка *の* має безліч різноманітних та унікальних функцій, роблячи її вивчення досить унікальним завданням та викликом. Обираючи саме цю частку, ми схилились також до того факту, що вона є найуживанішою та одною з найважливіших часток у японській мові. Розуміння її правил використання допоможе всім хто вивчає мову покращити навички усного мовлення, читання та розуміння японських текстів. Ця тема становить великий інтерес для вивчення та аналізу японської мови, а також є основою і для майбутніх досліджень у галузі японської лінгвістики та мовознавства. У нашій курсовій роботі ми детально проаналізували вживання частки *の* в японській мові, та подали детальний огляд функції частки та її значенню.

Актуальність теми. Частка *の* є однією з найважливіших і найпоширеніших часток в японській мові. Вона виконує різноманітні граматичні функції, включаючи позначення приналежності, присвійності та теми. Розуміння використання частки *の* є ключовим для ефективного спілкування японською мовою. Дана частка є предметом

дослідження в лінгвістиці, де вивчаються її функції, природа та вплив на мову в цілому. Розуміння наведених вище аспектів допомагає розвивати лінгвістичну теорію та підходи до вивчення даної мови.

Метою цієї курсової роботи є всебічний аналіз граматичних особливостей використання частки \mathcal{O} , визначення її функцій у різних граматичних структурах, що використовуються для вираження властностей, відношень між сутностями та інших важливих лінгвістичних аспектів. Зокрема, дослідження зосередиться на таких **завданнях роботи**:

- Використання частки \mathcal{O} для позначення приналежності.
- Частка \mathcal{O} як показник присвійності.
- Застосування частки \mathcal{O} у вказівних конструкціях.
- Функції частки \mathcal{O} в номінальній групі.
- Синтаксичні функції частки \mathcal{O} в японській мові.
- Використання частки \mathcal{O} для вираження суб'єкта.
- Частка \mathcal{O} у конструкціях із прямим і непрямим додатком.
- Функція частки \mathcal{O} як показника часу, місця та способу дії.
- Стилiстичне використання частки \mathcal{O} в японській мові.

Об'єкт роботи: частка \mathcal{O} в японській мові

Предмет дослідження: аналіз використання частки \mathcal{O} на основі автентичних японських текстів, граматичних довідників та наукових статей.

Методологія дослідження. Дослідження базуватиметься на семантичному та синтаксичному аналізах

Очікувані результати. Очікується, що результати дослідження забезпечать глибоке розуміння граматичних особливостей використання частки \mathcal{O} в японській мові. Результати дослідження можуть бути використані для покращення викладання та вивчення японської мови, а також для поглиблення розуміння японської граматики. Дослідження враховує широкий спектр контекстів, у яких вживається частка \mathcal{O} , і ґрунтується на інформації, зібраній з японськомовних та англomовних джерел та

досліджень. Детально проаналізовано різні граматичні конструкції, в яких вживається частка, а також розглянуто їхні семантичні особливості та вживання.

Розуміння граматичних особливостей використання частки *ㇿ* є важливим для ефективного спілкування японською мовою. Результати цього дослідження можуть бути використані для покращення викладання та вивчення японської мови, а також для поглиблення розуміння японської граматики.

Розділ 1. Граматичні функції частки の

1.1 Використання частки の для позначення приналежності

Японська мова відома своєю унікальною граматичною структурою та використанням часток, які відіграють важливу роль в конструкції речень. Однією з ключових часток у японській мові є частка の, яка використовується для позначення приналежності між суб'єктом та об'єктом або зв'язку між предметами. Цей важливий граматичний елемент дозволяє вказати, кому належить предмет чи об'єкт або ж які властивості він має.

Частка の є однією з найбільш універсальних і вживаних часток в японській мові. Вона може виконувати роль союзу, що з'єднує іменники для створення номінативних фраз, які вказують на відносини приналежності або причетності між двома концептами (Гаврилюк, 2011). В японській мові дана частка використовується для утворення так званого genitive case (англ. родовий відмінок), який може вказувати на володіння або приналежність між двома сутностями. Зазвичай частка の ставиться між двома суб'єктами, у той час як перший суб'єкт представляє власника, а другий – те, що належить цьому власнику. З цього пояснення ми можемо винести таку формулу: **Власник + の + приналежність.**

Ми вияснили, що функція частки の — позначення приналежності. Вона дозволяє вказати, що один об'єкт або поняття є частиною іншого.

Наприклад, у фразі «友達の本» (томодачі но хон), що перекладається як «книга друга», частка の вказує, що книга належить другу.

友達 (ともだち) – власник (друг)

本 (ほん) - предмет власності (книга)

Розглянемо ще один приклад: «猫の鳴き声» (неко но накігое), що перекладається як «мавкання kota» або ж «кота́че м'явкання».

猫 (ねこ) - власник (кіт)

鳴き声 (なきごえ) - предмет власності (мявкання)

Частка の також може використовуватися для створення прикметників з інших частин мови, перетворюючи іменники або фрази в атрибутивні прикметники, які пояснюють іменник, що йде за ними. Наприклад, «昨日 の会議» (кіноу но кайга) перекладається як «вчорашня зустріч».

昨日 (きのう) - іменник (вчора)

会議 (かいが) - атрибутивний прикметник/ іменник (зустріч)

Ще один приклад «夏 の夜» (натсу но йору), що перекладається як «вчорашня ніч»

夏 (なつ) - іменник (літо)

夜 (よる) - атрибутивний прикметник/ іменник (ніч)

Іноді частка の використовується для вказівки на місцезнаходження чи географічну приналежність. Наприклад, «東京 のレストラン» (токіо но ресторан) означає «ресторан в Токіо».

東京 (ときょう) - географічна назва (Токіо)

レストラン – іменник (ресторан)

Ще один приклад «北海道 の景色» (хоккайдо но кешікі) перекладається як «види Хоккайдо» (острів Японії).

北海道 (ほっかいど) - географічна назва (Хоккайдо)

景色 (けしき) - іменник (краєвиди)

Частка の може використовуватися для з'єднання іменників, формуючи складніші ідеї або концепти. Наприклад, «水 のボトル» (мідзу но ботору) означає - бутель води [2].

水 (みず) - іменник (вода)

ボトル – іменник (пляшка)

Або ж «健康 の秘訣» (кенкоу но хікетсу), що можна перекласти, як «секрет здоров'я».

健康 (けんこう) – іменник (здоров'я)

秘訣 (ひけつ) - іменник (секрет)

В японській мові частка の відіграє ключову роль у вираженні відносин між об'єктами, особливо при позначенні приналежності. Ця граматична частка використовується для створення зв'язків між іменниками, вказуючи на власність, частину чогось, або характеристику об'єкта.

Частка の часто використовується для позначення власності або приналежності. Наприклад, речення «ジョンの車» (John no kuruma) перекладається як «автомобіль Джона», де частка の вказує на те, що автомобіль належить Джону (Іванова, 2007). Або ще один простий приклад «友達の家» (tomodachi no ie), що перекладається, як «будинок друга», і знову частка の позначає приналежність будинка другові.

Також частка の може також використовуватися для уточнення або специфікації певного об'єкта чи поняття, що відноситься до іншого об'єкта чи поняття. Наприклад, вираз «医学の本» (igaku no hon) означає «книга з медицини», де の використовується для уточнення, що книга спеціалізується на медичній тематиці. Або ж «政治の問題» (seiji no mondai), що перекладається, як «політична проблема» або «проблеми політики». В цьому випадку の уточнює, що це неабияка проблема, а саме політичної сфери.

В японській мові іменники можуть перетворюватися на прикметники за допомогою частки の. Наприклад, «彼の» (kare no) означає «його», і це може використовуватися для опису чогось, що належить або стосується певної особи.

Вивчення і розуміння використання частки の є важливим аспектом освоєння японської мови, оскільки це дозволяє формувати більш точні і складні висловлювання. Знання про те, як і коли використовувати частку の, може значно покращити розуміння і створення японських текстів, а також допомогти в навчанні інших аспектів японської граматики.

Частка の є невід'ємною частиною японської мови, що дозволяє виражати відносини між об'єктами, власність, приналежність та інші зв'язки. Вона використовується не тільки для позначення власності, але й для створення прикметників.

1.2 Частка の як показник присвійності

Японська мова славиться своєю структурною унікальністю і використанням часток, які відіграють критичну роль у формуванні змісту та взаємозв'язків між словами у реченні. Однією з ключових часток у японській мові є частка の, яка часто використовується для вираження присвійності (Карпенко, 20018).

Частка の є однією з багатьох граматичних часток у японській мові, яка використовується для зв'язування іменників з іншими іменниками для створення складних іменникових фраз. Основне її використання полягає в позначенні присвійних відносин, аналогічно до англійського «'s» або прийменника «of». Вони допомагають встановлювати зв'язок між сутностями та виражати взаємозв'язки між ними.

До того ж частка の використовується для позначення відносини між двома іменниками, де перший іменник є власником або частиною другого іменника. Наприклад:

学生の本 (がくせいのはん) — «книга студента» (книга, що належить студенту).

人々の権利 (いとびとのけんり) - «права людини» (права, що належать людям)

Це використання демонструє, як частка の показує, що один об'єкт має прямий зв'язок з іншим, що часто вказує на власність або приналежність. Частка の також може використовуватися для вказівки на більш абстрактні відносини присвійності, не обмежуючись лише фізичною власністю (Коваленко, 2013).

Наприклад:

映画のチケット (えいがのちけっと) — «квиток на фільм» (квиток, який дає право на перегляд фільму).

家庭の雰囲気 (かていのふにき) - «атмосфера в сім'ї» або «сімейна атмосфера»

Таке використання підкреслює, як の може позначати відносини, що виходять за рамки прямої власності та включають різні форми приналежності та участі.

У повсякденному мовленні частка の використовується дуже часто, особливо у неформальному спілкуванні. Це важлива частина японської мови, яка дозволяє говорити чітко та ефективно виражати відносини між різними об'єктами або особами, що є критично важливим для забезпечення зрозумілості комунікації (Корнієнко, 2014).

Приклади з повсякденного життя

あの人の犬 (あのひとのいぬ) — «собака тієї людини».

私のアイデア (わたしのアイデア) — «моя ідея».

Ці приклади показують, як частка の використовується для висловлення особистої приналежності або причетності до чогось у різних контекстах.

На відміну від англійської, де присвійність може виражатися через апостроф і «s» або через слово «of», японська частка の дає більш прямий і універсальний спосіб вираження цієї концепції. Це спрощує конструкцію фраз і робить японську мову відносно гнучкою в плані вираження взаємовідносин.

Попри основне використання для позначення присвійності, частка の також може використовуватися для формування описових іменникових фраз, де вона діє як зв'язка, що формує прикметникові структури:

冬の空 (ふゆのそら) — «зимове небо».

春の花 (はるのはな) - «весняні квіти»

Частка の є незамінним елементом японської мови, що дозволяє висловлювати присвійні відносини між об'єктами або особами. Вона відіграє ключову роль у формуванні змісту та структури речень, що робить її основним інструментом для ефективного спілкування в японській мові. Знання та розуміння використання частки の є важливим для всіх, хто вивчає японську мову, оскільки це відкриває більш глибоке розуміння японської граматики та культурних нюансів.

1.3 Застосування частки の у вказівних конструкціях

Японська мова відома своєю унікальною граматиною, яка включає в себе різноманітні частки та конструкції. Як ми вже вияснили, частка «の» в японській мові має багато значень і може використовуватися в різних граматичних структурах. Одна з цих конструкцій – вказівна. Вона відіграє важливу роль у вираженні відношень між об'єктами, описами та поняттями. У цьому розділі ми розглянемо різні способи вживання частки в вказівних конструкціях і проаналізуємо, як дана частка сприймається в різних контекстах.

У вказівних конструкціях, частка «の» може вказувати на належність або походження, а також використовується для вираження зв'язку між об'єктами або людьми.

Наприклад:

私の本 (わたしのほん) - моя книга.

友達の車 (ともだちのくるま) - машина друга.

日本の文化 (にほんのぶんか) - культура Японії.

Також の часто використовують для утворення описових іменникових словосполучень, які слугують зв'язком між поняттями. Наприклад такі фрази, як «зимове небо» (冬の空-ふゆのそら), «весняні квіти» (春の花-はるのはな) чи «осінній вітер» (秋の風-あきのかぜ), вказують на те, що частка の в змозі зв'язати пори року та природні явища для створення мальовничих образів.

У цих прикладах «の» вказує на належність або походження об'єкта до певної особи або місця. Вищенаведені зразкові конструкції ілюструють широкий спектр використання цієї частки в японській мові. Тому можемо зробити висновок, що ця частка є важливим елементом для японської граматики і більш точного опису.

Частка «の» може використовуватися як заміник іменника у вказівних конструкціях. Вона ставиться після іменника, який вона замінює, і перед іншим іменником, який вказує на власника або походження об'єкта.

Частка «の» відіграє важливу роль у вказівних конструкціях в японській мові. Вона допомагає встановити зв'язок між об'єктами та вказати на їхнє походження або належність. Розуміння правил використання цієї частки є важливим для вивчення японської мови.

1.4 Функції частки の в номінальній групі

Частка の є однією з найважливіших граматичних часток у японській мові, особливо у формуванні номінальних груп. Вона використовується не тільки для позначення присвійності, але й для виконання ряду інших функцій, що забезпечують зв'язність та структуру висловлювань. У цьому розділі огляду ми розглянемо ключові функції частки の в контексті номінальних груп (Мартиновська, 2009).

Як уже згадувалося, основна функція частки の полягає в тому, що вона використовується для позначення присвійних відносин між іменниками. Це дозволяє формувати складні іменникові вирази, де один іменник є власником або частиною іншого іменника.

Наприклад:

友達の名前 (তোমোদাচী নো নামে) означає «ім'я друга».

の також може використовуватися для створення атрибутивних фраз, де іменник, що йде перед часткою の, функціонує як модифікатор для іменника, що йде після неї. Це аналогічно до використання прикметників у багатьох індоєвропейських мовах.

Наприклад:

冬の風 (ふゆ の かぜ) означає «зимовий вітер».

の може використовуватися для вказівки на походження або місцезнаходження, додаючи контекстуальну інформацію до іменника. Це допомагає уточнити, звідки щось походить або де знаходиться.

Наприклад:

日本の料理 (にほん の りょうり) означає «японська кухня».

の може використовуватися для з'єднання іменників, формуючи більш складні номінальні висловлювання, які можуть виражати складніші поняття або ідеї. Це важливо для розширення виразності мови.

Наприклад:

子供の声 (こどものこえ) означає «дитячий голос».

の також може вказувати на характеристику або кількість елемента, який описується. Вона діє як засіб для визначення властивостей або кількості об'єкта, а це допомагає уточнити інформацію про предмет (Ніколаєва, 2010) .

Наприклад:

一杯の水 (いっぱいのみず) означає «одна чашка води»

三つのリンゴ (みっつのりんご) означає «три яблука»

大きいの家 (おおきいのいえ) означає «великий будинок»

В японській мові частка の може використовуватися не тільки для позначення присвійності чи вказівки на характеристики, але й для структурування більш складних речень, зокрема у підрядних конструкціях. Це допомагає утворити зв'язок між різними частинами речення, забезпечуючи логічність і змістовність висловлювання.

Наприклад:

彼の読んだ本 (かれのよんだほん) означає «книга, яку прочитав він».

私の行った国 (わたしのいったくに) означає «країна, в яку я хочу поїхати»

Частка の є невід'ємною частиною японської мови, що забезпечує гнучкість та точність у формуванні висловлювань. Її використання дозволяє не тільки виражати прямі присвійні відносини, а й уточнювати інформацію, додавати контекст і створювати складні мовні конструкції. Знання та розуміння функцій частки の відкриває більші можливості для вивчення японської мови та її ефективного використання в різних ситуаціях.

Вона в японській мові виконує кілька важливих функцій у номінальних групах, що включають позначення присвійності, формування атрибутивних фраз, вказівку на

походження, кількість або характеристики, та структурування в реченнях. Ці функції роблять частку の незамінною для точного та виразного спілкування в японській мові.

Розділ 2. Синтаксичні функції частки の в японській мові

2.1 Використання частки の для вираження суб'єкта

Японська мова відома своєю складною системою граматичних часток, які відіграють ключову роль у визначенні структури речень та відносин між їхніми частинами. Однією з найважливіших та найбільш універсальних часток у японській мові є частка «の». Ця частка виконує ряд синтаксичних функцій, серед яких зв'язування іменників, вираження присвоєння та вказівка на суб'єкт дії (Онопрієнко, 2012).

Частка «の» часто використовується для створення комплексних іменникових груп, де один іменник модифікує інший. Наприклад, у фразі «友達の本» (томодачі но хон, книга друга), частка «の» вказує, що книга належить другу. Таке використання дозволяє структурувати багатосарові іменникові конструкції, що є характерним для японської мови.

«の» може також вказувати на відношення присвоєння, що аналогічно до англійського генітиву. Наприклад, у фразі «彼の車» (каре но курума) «його автомобіль», частка допомагає виразити володіння або приналежність.

Однією з особливостей частки «の» є її здатність виражати суб'єкта дії в реченні, особливо у неформальному мовленні або в писемній формі. Це можна побачити на прикладі речення, що використовує структуру «суб'єкт + の + дієслово», як у фразі «私の行く» (ватаці но іку) «я піду». Тут «の» використовується для вказівки на суб'єкта дії, який є власником дії або відповідальним за неї.

Це структура не тільки допомагає уточнити, хто є дійовою особою, але й вносить нюанс непрямой відповідальності або участі, що являє собою унікальну особливість японської мови. Важливо зазначити, що ця конструкція може викликати невизначеність у ситуаціях, коли контекст не ясний, адже частка «の» може також виконувати інші функції (Петренко, 2011).

Окрім вираження суб'єкта, частка «*の*» може бути використана для номіналізації дієслів та прикметників, перетворюючи їх на іменники. Наприклад, у фразі «読むのが好き» (юму но га сукі) «мені подобається читання», «*の*» перетворює дієслово «читати» на іменникову форму, що дозволяє його використати в якості суб'єкта в більш широкій конструкції.

«*の*» також може вказувати на причину або мотивацію, що знову ж таки виражає суб'єктивність у реченні. Наприклад, вислів «疲れたので、休む» (цукарета но де, яму, тому що я втопився, я відпочину) використовує «*の*» для вираження причинно-наслідкових зв'язків.

Частка «*の*» є одним з найбільш багатофункціональних і важливих елементів у японській мові. Її здатність виражати відносини володіння, номіналізація дієслова та прикметників, а також вказування на суб'єкта і причинність роблять «*の*» незамінною часткою в японській граматиці. Особливо цікавим є її використання для вираження суб'єкта, що ілюструє гнучкість і виразність японської мови у структуруванні речень. Вивчення та розуміння різних функцій «*の*» є ключовим для глибшого осмислення синтаксису та семантики японської мови.

2.2 Частка *の* у конструкціях із прямим і непрямим додатком

Частка «*の*» у японській мові відіграє численні ролі, але її використання у конструкціях із прямим (目的語 - もくてきご) та непрямим (間接目的語 - かんせつもくてきご) додатком менш поширене порівняно з іншими функціями, такими як вираження володіння чи номіналізація. Їхня різниця заключається в тому, як саме їх використовують у контексті речення. Тим не менш, можливо зустріти ситуації, де «*の*» має опосередкований вплив на структуру речення, що включає додатки (Потапова, 2014).

Прямий додаток у японській мові зазвичай передує частка «*を*» (*o*), яка вказує на об'єкт дії, а непрямий додаток часто супроводжується часткою «*に*» (*ni*) або «*へ*» (*e*), які вказують на напрямок або мету дії. «*の*» не використовується для безпосереднього

позначення прямих чи непрямих додатків, але вона може впливати на структуру фрази, коли вживається для формування іменникових груп, які потім стають частиною більшої конструкції з додатками.

Формування іменникових фраз із «*の*»:

彼の提案を聞きました (Каре но теіан во кікімашта) — Я послухав його пропозицію.

«提案» (теіан) «пропозиція» стає прямим додатком, що вказується часткою «*を*», а «彼の» (його) вказує на власність.

Використання «*の*» для номіналізації, яка стає частиною речення з додатками:

日本語の勉強を始めます (Ніхонго но бенкьоу во хаджімемас) — Я починаю вивчення японської мови.

Тут «勉強» (бенкьоу) «вивчення» номіналізовано з допомогою «*の*», і весь вираз «日本語の勉強» «вивчення японської мови» стає прямим додатком, позначеним часткою «*を*» (Старостенко, 2014)

Комплексні іменникові фрази з «*の*», що включають додатки:

先生のアドバイスに従ってください (Сенсей но адобайсу ні щітте кудасай) — Будь ласка, слідуйте пораді вчителя.

友達の提案に賛成です (томодачі но теіан ні сансей дес) – я підтримую пропозицію друга

Частка «*の*» у японській мові відома своєю багатофункціональністю та важливістю у структуруванні речень. Однією з менш вивчених, але цікавих аспектів її використання є роль у конструкціях з прямими та непрямыми додатками. Частка «*の*» не маркує прямі чи непрямі додатки напряду, але може впливати на інтерпретацію та структуру фраз, де вони фігурують.

Частка «*の*» найчастіше використовується для зв'язування іменників, вираження відносин власності, а також для номіналізації дієслів та прикметників. У контексті додатків у реченнях, «*の*» може впливати на розуміння залежностей між елементами:

«の» може служити для створення іменникових фраз, які потім використовуються як прямі або непрямі додатки у реченні.

Наприклад в реченні 犬の鳴き声が聞こえる (іну но накігое га кікоеру) «чується голос собаки»

犬の鳴き声 (іну но накігое) – «собачий голос» де частка の вказує на приналежність голосу собаці

Через свою спроможність формувати іменникові групи, «の» може змінювати сприйняття додатків, роблячи їх більш специфічними або вказуючи на їхню приналежність до певної групи або особи.

Прямий додаток (目的語): У японській мові прямий додаток позначає об'єкт дії, на який націлена дія дієслова

Наприклад:

«彼の提案を聞きました» (かれのていあんをききました) (каре но теіан о кікімашта), що перекладається, як «я послухав/ вислухав його пропозицію»

У цьому реченні «彼の提案» (かれのていあん) означає "його пропозицію". Тут «彼» (かれ) - це підмет, «聞きました» (ききました) - це дієслово "послухав", а «提案» (ていあん) - це прямий додаток, об'єкт дії дієслова «聞く» (きく).

Непрямий додаток (間接目的語): непрямий додаток вказує на отримувача дії чи особу, до якої спрямована дія.

Наприклад:

先生に手紙を書きました (せんせいにてがみをかきました) (сенсе ні тегамі о какімашта), що перекладається, як «я написала листа вчителю». У цьому реченні «先生に» (せんせいに) означає "вчителю" (напрямок дії), а «手紙を» (てがみを) - це прямий додаток, об'єкт дії дієслова «書く» (かく).

Ще один приклад непрямого додатку:

«母のためにプレゼントを買いました» (Хаха но таме ні пурезенто о каімашта) «я купив подарунок для мами».

«プレゼント» «подарунок» є прямим додатком, а «母のために» (для мами) вказує на непрямий.

Можемо зробити такий висновок, що різниця між прямим та непрямим додатками полягає у функціональному призначенні додатків у контексті речення. Прямий додаток вказує на об'єкт дії або на те, що безпосередньо піддається дії дієслова. У той час як непрямий додаток вказує на одержувача дії, на напрямок дії або на особу, на яку спрямована дія.

2.3 Функція частки の як показника часу, місця та способу дії

Частка «の» в японській мові відіграє значну роль у формуванні речень і надає гнучкості вираженням, виконуючи різноманітні синтаксичні функції. Хоча основними і відомими використаннями «の» є зв'язування іменників, вираження власності, і номіналізація, вона також може вказувати на час, місце, і спосіб дії в певних контекстах. Нижче ми наведемо детальніший огляд цих функцій.

Хоча для вказівки на час та місце більш типовими є частка «に»

Наприклад:

学校に行きます (гаккоу ні ікімасу) – я йду до школи. «学校に» - до школи

明日に会いましょう (ашта ні аімащю) – зустрінемося завтра. «明日に» - завтра

В вищенаведених прикладах частка に використовується для того, щоб позначити точний момент часу/ дії (зустрінись завтра) або для вказівки напряму руха (йду до школи)

Ще є частка «まで»

Наприклад:

5時までに終わります (годжі маде ні оварімас) – закінчуємо до п'ятої

ホテルまで歩いて行きます (хотеру маде ні ікімас) – йду до готелю пішки

この道を突き進んで、公園まで行けばいいです (коно мачі о цукісусунде, коуен маде ікеба іі дес) – просто йдіть цією дорогою і ви доберетесь до парку.

В цих прикладах частка まで використовується для позначення ліміту або обмеженню часу (закінчити до п'ятої години), для позначення пункту призначення (йти до готелю/дістатись парку).

Тому робимо висновок, що частка に вказує на напрямок, місце, або ситуацію, на яку спрямована ця дія, а частка まで вказує на межу чи обмеження.

Щодо частки の, вона може бути використана для створення часових відносин за допомогою конкретизації іменників, що вказують на час.

Структурування часових періодів: «の» може використовуватися для з'єднання іменників, що описують часові проміжки.

Наприклад:

三月の初め (сангацу но хаджіме) — на початку березня

夏の終わり (натсу но оварі) – в кінці літа

Хоча «の» не є основною часткою для вказівки місця (зазвичай використовуються «に» або «で»), вона може вказувати на просторові відносини, особливо у складі іменникових фраз.

Вказівка на місцезнаходження:

«学校の前» (гаккоу но мае) — перед школою.

«公園の中» (коен но нака) – в парку

Тут «の» використовується для уточнення місця в контексті іншого іменника.

«の» може використовуватися для уточнення способу виконання дії, часто у поєднанні з іменниками, що вказують на цей спосіб.

Опис способу дії:

«彼のやり方» (каре но яріката) — його спосіб дії, тобто спосіб, яким хтось щось робить.

«読書の楽しみ方» (докушо но каношіміката) – спосіб отримання задоволення від читання.

Інструментальне використання: У японській мові, конструкції типу «ハサミの ように» (хасамі но йоу ні) — «як ножицями» можуть використовуватися для опису дій за допомогою певного інструменту або методу.

Приклади використання

Час: «夏の終わり» (хару но оварі) — кінець літа.

Місце: «本の中» (хон но уе) — на книзі.

Спосіб: «足の動き» (те но угокі) — рух ніг.

Частка «の» є однією з найбільш важливих і багатофункціональних часток у японській мові. Її використання поширюється від зв'язування іменників до вираження власності та суб'єктивності. Особливо цікавим є її використання для вираження суб'єкта в реченні, що дозволяє створювати особливі синтаксичні конструкції. У цьому рефераті буде розглянуто основні синтаксичні функції частки «の», з акцентом на її роль у вираженні суб'єкта (Щербакова, 2018).

Основні функції частки «の»

1. Зв'язування іменників

Частка «の» часто використовується для формування іменникових фраз, де один іменник модифікує інший, створюючи відносини власності або приналежності.

Наприклад:

友達の車 (томодачі но курума) — автомобіль друга.

2. Вираження власності

Крім зв'язування іменників, «の» також може вказувати на відносини власності, подібно до англійського 's:

彼の本 (каре но хон) — його книга.

3. Номіналізація

Частка «の» може перетворювати дієслова та прикметники в іменники, дозволяючи їм виступати у реченні як суб'єкти або об'єкти:

食べるのが好きです (таберу но га сукі десу) — Мені подобається їсти.

Одна з унікальних функцій «*の*» — вираження суб'єкта дії, особливо у неформальних або розмовних контекстах. Ця функція дозволяє японській мові формувати речення з непрямими суб'єктами, додаванням нюансів та емоційного забарвлення до висловлювань. Наприклад:

彼の行くところ (каре но ику токоро) — місце, куди він іде.

В цьому прикладі, «*の*» використовується для вказівки на суб'єкт дії, тобто на особу, що виконує дію (в даному випадку — іти) (Яковлева, 2010).

Розділ 3. Стилiстичне використання частки *の* в японській мові

3.1. Використання частки *の* у формальній мові

Частка «*の*» у японській мові відіграє значну роль не тільки у синтаксичному, але й у стилістичному аспекті. Її використання може значно варіюватися в залежності від ступеня формальності мовлення, контексту та співрозмовника (Ярмоленко, 2013).

У даному розділі ми дослідимо різні аспекти японської стилістики, зокрема використання часток у формальних комунікативних контекстах. Частки відіграють важливу роль у японській граматиці, дозволяючи створювати складні конструкції та виражати різноманітні відношення між предметами та поняттями. У цьому розділі ми розглянемо основні способи використання частки *の* в офіційному мовленні, зокрема в утворення складних іменникових словосполучень, наказових конструкцій і формулювання мови, і розглянемо приклади з часткою *の* у художніх та наукових текстах, які підкреслюють їхню важливість і різноманітність у формальних комунікативних контекстах.

У неформальному спілкуванні «*の*» часто використовується як номіналізатор, який перетворює дієслова та прикметники в іменники. Це також може додавати нюанс запиту або невизначеності, особливо коли використовується в кінці речення:

彼の何をしているの? (Каре но нані о шіте іру но?) — Що він робить?

«*の*» може використовуватися для пояснення або надання додаткової інформації, що може стати в нагоді як у формальних, так і в неформальних контекстах:

それは彼の意見の一つです。(Core wa kare no iken no hitotetsu desu.) — Це одна з його думок.

Вживання даної частки в офіційній японській мові є важливим аспектом стилю та експресії. Частка *の* доволі часто використовується для утворення складних іменникових словосполучень, які використовують в офіційних документах, листах та зверненнях. Дана частка може використовуватись для більш точного позначення відносин між предметами, ознаками та діями чи особами. **У формальних документах та офіційних презентаціях** «*の*» використовується для створення складних іменникових фраз, що дозволяє точно і чітко виражати відносини між іменниками:

会社の方針 (Кайща но хоушін) — політика компанії.

政府の政策 (сейфу но сейсаку) – урядова політика.

У формальних зверненнях «*の*» може використовуватися для вказівки на авторитет або джерело інформації:

このデータは研究の結果です (Коно дэта ва кенкюу но кекка десу) — Ці дані є результатом дослідження.

この情報は会社の報告書から得たものです (коно джьоохо ва кайща но хоококушо кара еріта моно дес) – дана інформація отримана зі звіту компанії.

У наукових роботах та офіційних звітах «*の*» використовується для створення нейтрального та об'єктивного тону, що дозволяє уникнути особистісних відтінків:

結果の分析 (Кекка но бунсекі) — аналіз результатів.

Таким чином, використання даної частки робить мову більш структуровану, точною та офіційною. Ця частка додає мовленню стилю та виразності та може точно виразити відношення між предметами та поняттями або уточнити володіння чи приналежність.

Частка «*の*» є вельми універсальним інструментом у японській мові, який використовується в різних стилістичних контекстах для досягнення різноманітних комунікативних цілей. У неформальній мові вона додає нюанси та інтимність до спілкування, тоді як у формальній мові «*の*» сприяє створенню чіткої, об'єктивної та

структурованої викладки інформації. Розуміння та вміння адекватно використовувати цю частку є ключовим для ефективного володіння японською мовою .

3.2 Частка の у неофіційних текстах та розмовному мовленні

У цьому розділі ми розглянемо, яким чином частка の використовується у повсякденному мовленні та неформальному письмі для створення виразних та емоційних висловів. На додаток до формального вживання, описаного в попередньому розділі, у неформальному контексті ця частка має різну конотацію та дозволяє вільно і креативно використовувати мову.

У неофіційних текстах та розмовному мовленні, як і в формальних контекстах, частка «の» в японській мові може виконувати різноманітні функції. Однак, в неофіційних ситуаціях її використання може бути більш неформальним та невимушеним. Ось деякі типи вживання частки «の» у неофіційних текстах та розмовному мовленні:

- Утворення скорочених форм: У розмовному мовленні, частка «の» часто використовується для утворення скорочених форм іменників, прикметників або займенників. Наприклад, «友達の家» може бути скорочено до «友達んち» (товаришевий дім).
- Вживання в міжособистій комунікації: В розмовному мовленні, частка «の» може використовуватися для підкреслення емоційного зв'язку між співрозмовниками. Наприклад, «何を食べるの?» (Що ти їси/ що будеш їсти?) може виражати цікавість або занепокоєння.
- Уточнення вказівних висловів: Частка «の» може використовуватися для уточнення або підкреслення вказівних висловів. Наприклад, «この意味は何ですか?» (Що означає це?) підкреслює питання про конкретний об'єкт .
- Підсилення запитань: У неофіційному спілкуванні, частка «の» може використовуватися для підсилення запитань або прохань. Наприклад, «あなたの好きな食べ物は何の料理ですか?» (Що за страва, яку ви любите їсти?)

У неофіційних текстах та розмовному мовленні частка «*ㇿ*» використовується більш вільно і може мати різноманітні відтінки значень залежно від контексту та емоційного фону розмови.

3.3 Експресивні та емоційні відтінки, що надаються часткою *ㇿ*

У японській мові частка «*ㇿ*» відіграє важливу роль не тільки у граматичній структурі речень, але й у вираженні емоційного та експресивного забарвлення. Вона дозволяє додати реченню інтонації, виразності та особливого сенсу, змінюючи зміст речення або роблячи його більш значущим. В цьому розділі ми розглянемо як дана частка може використовуватись для вираження різних емоцій, тонів.

Використання «*ㇿ*» може значно змінити тон речення, додавши до нього тонкі нюанси чи емоційний підтекст, що робить мову більш виразною та багатогранною.

Частка «*ㇿ*» часто використовується для перетворення дієслів або прикметників у іменники, що дозволяє говорити про дію або стан загалом. Це може надати реченню більш абстрактний або рефлексивний характер, що є особливо ефективним для вираження особистих почуттів та думок:

愛するのは難しい (Аісуру но ва мудзукаці) — Любити важко.

У неформальному спілкуванні «*ㇿ*» може використовуватися на кінці речення для додавання емоційного підкреслення або для вираження запитальної інтонації, що робить висловлювання більш емоційно зарядженим:

それは本当の？ (Соре ва хонтоу но?) — Це справді так?

«*ㇿ*» може використовуватися для вираження невизначеності або непевності, особливо коли говорець хоче зробити речення менш прямим або менш категоричним:

何をするの？ (Нані о суру но?) — Що ти збираєшся робити? (з легким натяком на непевність)

У розмовах між близькими людьми «*ㇿ*» може використовуватися для надання ніжності або інтимності висловлюванню:

かわいいのね (Кавай но не) — Ти такий милий, чи не так?

«*の*» може бути використана для вираження сумніву або роздумів, додаючи до речення глибину та рефлексію:

どうしてそうなの？ (Дошта соу натта но?) — Як це могло статися?

Використання «*の*» в кінці речення може також вказувати на фрустрацію або роздратування, особливо коли інтонація підкреслює емоційний стан говорящого:

また遅れたの？ (Мата окурета но?) — Ти знову запізнився?

Використання «*の*» може залежати від контексту, стосунків між співрозмовниками та ступеня формальності ситуації. Такі стилістичні варіації важливі для правильного вираження думок і емоцій:

У неформальних ситуаціях «*の*» використовується вільно для вираження особистих емоцій, тоді як у формальних обставинах її вживання може бути обмежене або взагалі уникнуте, оскільки це може вважатися занадто неформальним або недоречним (Танака Мітсумару)

Вираження емоцій за допомогою «*の*» також може змінюватись у залежності від віку та соціального статусу співрозмовників. Молодші люди частіше використовують «*の*» для вираження своїх емоцій, тоді як старші або особи високого статусу можуть уникати таких виразів у публічному спілкуванні.

Частка «*の*» в японській мові не тільки служить граматичним інструментом для зв'язування іменників або номіналізації, але й є потужним виразним засобом для передачі емоцій і стилістичних нюансів. Від здатності виразити ніжність і інтимність до можливості показати фрустрацію чи сумнів, «*の*» збагачує японську мову, роблячи її більш гнучкою та виразною. Розуміння та вміння використовувати «*の*» у різних контекстах є ключовим для ефективного спілкування та взаєморозуміння в японському суспільстві.

АННОТАЦІЯ

日本語の助詞「の」は日本語文法において極めて重要な要素であり、さまざまな文法機能や構文上の役割を果たします。この包括的な研究は、「の」の多面的な性質を探求し、日本語学の枠組み内でその文法的、構文的、文体的な側面を調査します。

助詞「の」は、所有を示し、所有構文を作成し、指示詞を指定し、名目的なフレーズ内で機能するために使用されます。それは日本語の不可欠な要素であり、あらゆるレベルの話術で利用されます。

構文的には、「の」は主題、オブジェクト、または時間、場所、および方法の表現のマーカーとして機能します。文章を構造化し、動作のさまざまな側面を表現するのに役立ちます。

「の」の使用はスピーチのスタイルと形式に影響を与えます。フォーマルな文脈ではより頻繁に使用されますが、非公式なスピーチでは他の構文に置き換えられる場合があります。

日本語の助詞「の」の文法的特徴を研究すると、文の形成とオブジェクト間の関係の表現における助詞の重要な役割が明らかになります。これらの特徴を理解することは、日本語とさまざまな文脈での日本語の使用のさらなる研究に役立ちます。

助詞「の」の多機能性は、文法的および構文的な役割を超えて広がります。また、日本語の文体のニュアンスも含まれます。その使用法は、文脈の形式や話者の意図によって異なります。フォーマルな場では「の」が正確かつ明確に使用され、表現の洗練に貢献します。逆に、カジュアルな会話や口語的なスピーチでは、「の」が音声的に削減されたり、完全に省略されたりして、よりリラックスした会話的な口調を反映することがあります。

構造的および文体的な機能を超えて、「の」は日本語の言説において重要な実用的な意味を持ちます。その微妙な使用法は、意味と強調の微妙な違いを伝え

ることができ、コミュニケーション全体の一貫性と一貫性に貢献します。所有を示す場合でも、名詞間の関係を指定する場合でも、複雑な統語構造を構築する場合でも、「の」は日本語の談話内で正確かつ微妙な意味を伝えるための要として機能します。

さらに、日本語の日常会話に「の」が広く使われていることは、効果的なコミュニケーションを促進するために「の」が不可欠であることを強調しています。友人間のカジュアルな会話から学術や専門的な場での正式なプレゼンテーションまで、「の」は日本語の話し言葉や書き言葉の構造にシームレスに統合され、言語構造とコミュニケーションの意図の間のギャップを橋渡しします。

結論として、「の」という助詞の文法的、構文的、文体的、そして語用論的な側面を包括的に調査することで、日本語とコミュニケーションにおける助詞の中心的な役割が明らかになります。その使い方をマスターすると、言語能力が向上するだけでなく、日本の文化や社会規範についてのより深い洞察も養われます。そのため、「の」についての継続的な研究と研究は、日本語と多様な文化的文脈における日本語のダイナミックな相互作用のより豊かな理解に貢献します。

キーワード: 日本語助詞「の」、文法機能、統語的役割、所有、形式性

Висновки

У ході дослідження граматичних особливостей використання частки ㇿ в японській мові було встановлено, що:

- Частка ㇿ виконує різноманітні граматичні функції, включаючи позначення приналежності, підмета, об'єкта та прислівникового означення.
- Вибір конкретної функції частки ㇿ залежить від синтаксичної структури речення, а також від семантики іменника, до якого вона відноситься.
- Частка ㇿ може використовуватися як самотійно, так і в поєднанні з іншими граматичними елементами, такими як післяйменники та сполучники.
- Правильне використання частки ㇿ є важливим для побудови граматично правильних і зрозумілих японських речень.

Результати дослідження мають практичне значення для:

- Викладачів японської мови, які можуть використовувати їх для вдосконалення навчальних матеріалів і методів викладання.
- Студентів, які вивчають японську мову, і можуть поглибити свої знання про граматику японської мови.
- Перекладачів, які можуть використовувати результати дослідження для покращення точності та якості своїх перекладів.

Дослідження граматичних особливостей використання частки ㇿ в японській мові можна продовжити в наступних напрямках:

1. Аналіз використання частки ㇿ в різних стилях японської мови (розмовний, офіційний, літературний).
2. Вивчення історичного розвитку частки ㇿ та її зміни з часом.
3. Порівняння використання частки ㇿ в японській мові з використанням аналогічних граматичних елементів в інших мовах.

Список використаної літератури

1. Гаврилюк В. Японська мова: Граматичний опис і вправи. - Київ: Видавництво «Видавничий дім «АртЕк»», 2011.
2. Герасимова О. С. Японська мова: Підручник. - Київ: Видавництво «Шкільний світ», 2011.
3. Іванова О. М. Японська мова: Підручник. - Київ: ВЦ «Академія», 2007.
4. Карпенко О. О. Японська мова для початківців: Навчальний посібник. - Київ: Видавництво «Університетська книга», 2018.
5. Коваленко І. І. Японська мова: Навчально-методичний посібник. - Київ: Видавництво «Видавничий дім «Цінтек»», 2013.
6. Корнієнко О. П. Японська мова: Навчальний посібник. - Київ: Видавництво «Видавничий дім «Брандон»», 2014.
7. Кулікова В. І. Японська мова: Посібник для самостійного вивчення. - Київ: Видавництво «Весна», 2017.
8. Мартиновська Г. В. Японська мова: Підручник для початківців. - Київ: Видавництво «Літера-Дизайн», 2009.
9. Міхальова О. І. Японська мова: Підручник для початківців. - Київ: Видавничий центр «Видавництво «КМ-Академія»», 2016.
10. Ніколаєва Т. В. Японська мова: Навчальний посібник. - Київ: Видавництво «Київський університет», 2010.
11. Онопрієнко О. В. Японська мова: Граматика і вправи. - Київ: Видавництво «Основа», 2012.
12. Петренко В. В. Японська граматика в таблицях і схемах. - Київ: Видавничий центр «Академія», 2011.
13. Потапова О. В. Японська мова: Підручник. - Київ: Видавництво «Освіта», 2009.
14. Старостенко Н. Японська мова: Практичний курс. - Київ: Видавництво «Університетська книга», 2014.
15. Тищенко В. М. Граматика сучасної японської мови: Навчальний посібник. - Київ: Видавництво Київського університету, 2015.

16. Федорчук І. Японська мова: Граматичний опис на сучасному етапі. - Київ: Видавництво Київського університету, 2008.
17. Цуканова Н. М. Японська граматики: Навчальний посібник. - Київ: Видавництво Національного університету «Києво-Могилянська академія», 2012.
18. Щербакова І. М. Японська мова: Практичний посібник. - Київ: Видавництво «Видавництво Національного університету «Острозька академія»», 2015.
19. Яковлева О. В. Основи японської мови: Підручник для самостійного вивчення. - Київ: Видавництво «Слово», 2010.
20. Ярмоленко А. І. Японська мова: Граматики, словник, вправи. - Київ: Видавництво «ВЦ Академія», 2013.
21. 『日本語文法のしくみ』（にほんごぶんぽうのしくみ） - «Структура японської граматики» автора Хаяши Макото (Hayashi Makoto).
22. 『日本語のしくみと使い方』（にほんごのしくみとつかいかた） - «Структура і використання японської мови» автора Нісіо Масато (Nishio Masato).
23. 『日本語文法の発達』（にほんごぶんぽうのはったつ） - «Розвиток японської граматики» автора Кавахара Хіроюкі (Kawahara Hiroyuki).
24. 『日本語文法事典』（にほんごぶんぽうじてん） - «Словник японської граматики» автора Фудзита Котаро (Fujita Kotaro).
25. 『日本語文法大辞典』（にほんごぶんぽうだいじてん） - «Великий словник японської граматики» автора Танака Міцумару (Tanaka Mitsumaru).